

Detaljreguleringsplan for Hval, Sørum – Kartlegging av prioriterte naturtyper

Arne Endre Laugsand

BioFokus-notat 2013-24

BIO
FOKUS

Ekstrakt

BioFokus har vurdert potensial for biologisk mangfold og kartlagt naturtyper i et område som er under regulering til boligformål. Det ble funnet en naturtype - en ravinedal - som berører planområdet. Det ble ikke funnet spesielle arter eller vegetasjonstyper. Isolert sett vurderes påvirkning av biologisk mangfold som liten ved eventuell utbygging.

Nøkkelord

Naturtype
Ravinedal
Biologisk mangfold
Helhetlig landskap
Jeksla
Hval
Sørum

Omslag

Jeksla fører med seg leire.
Foto: Arne Endre Laugsand

ISSN: 1504-6370

ISBN: 978-82-8209-311-8

BioFokus-notat 2013-24

Tittel

Detaljreguleringsplan for Hval, Sørum – Kartlegging av prioriterte naturtyper

Forfattere

Arne Endre Laugsand

Dato

13. desember 2013

Antall sider

7 sider

Refereres som

Laugsand, A.E. 2013. Detaljreguleringsplan for Hval, Sørum – Kartlegging av prioriterte naturtyper. BioFokus-notat 2013-24. Stiftelsen BioFokus. Oslo

Publiseringstype

Digitalt dokument (Pdf). Som digitalt dokument inneholder dette notatet "levende" linker.

Oppdragsgivere

COWI AS og Grindaker AS

Tilgjengelighet

Dokumentet er offentlig tilgjengelig. Andre BioFokus rapporter og notater kan lastes ned fra: <http://lager.biofokus.no/web/Litteratur.htm>

BioFokus: Gaustadallèen 21, 0349 OSLO
Telefon 22 95 85 98

E-post: post@biofokus.no Web: www.biofokus.no

Bakgrunn

Frogner Prosjektutvikling AS har engasjert COWI AS og Grindaker AS til å utarbeide detaljreguleringsplan med konsekvensutredning for et større boligområde på Hval i Sørum kommune. Planmyndighetene stiller krav om registrering av biologisk mangfold etter Naturmangfoldloven. BioFokus ved Arne E. Laugsand har i den forbindelse blitt bedt om å undersøke potensialet for biologisk mangfold på arealet og spesielt i tilknytning til elva Jeksla med nærliggende raviner.

Metode

BioFokus har gjort feltbefaring der det er sett etter prioriterte naturtyper som skal registreres etter gjeldende retningslinjer og DN-håndbok 13 fra Direktoratet for naturforvaltning. DN-håndbok 13 er under revisjon. Aktuelt i planområdet er naturtyper knyttet til raviner. Området er derfor vurdert etter forslag til nytt faktaark for naturtypen ravinedal i DN-håndbok 13 (Miljødirektoratet upublisert). Dette kommer i tillegg til vurdering av naturtyper knyttet til vegetasjon.

De sentrale databasene Artskart og Naturbase er sjekket for å se om det finnes allerede registrerte forekomster av arter eller naturtyper av betydning for vurderingen av området.

Vi vurderer kun områdets betydning for biologisk mangfold og naturtyper. Andre hensyn som friluftsliv og estetikk er ikke vurdert. Områdets betydning for vilt er vurdert basert på eksisterende informasjon i Naturbase.

Registreringer av naturtyper vil bli oversendt Miljødirektoratet for publisering i Naturbase og artsfunn blir publisert på Artskart.

Resultater

Generelle resultater

Størsteparten av arealet er dyrket mark og uten spesiell betydning for biologisk mangfold eller naturtyper. Ravinesidene ned mot Jeksla er også sterkt påvirket av både ferske og noe eldre hogstflater. Stedvis finnes yngre granskog. Vegetasjonen er frodig på marin leire, men her ble det ikke funnet uvanlige vegetasjonstyper. Det er derfor ikke registrert naturtyper knyttet til skog eller kulturbetingede naturtyper, men ravinesidene ved Jeksla utgjør en viktig lokalitet for naturtypen ravinedal. (Naturtypen legger mer vekt på den geologiske landskapsformen raviner enn tradisjonelt vegetasjonsbegrunnede naturtyper i nåværende versjon av DN-håndbok 13.) Hvordan naturtypeavgrensningen berører planområdet fremgår av kart i vedlegg. Faktaark for naturtypelokaliteten er også gjengitt i vedlegget.

I Naturbase er det ikke registrert trekkveier eller viktige funksjonsområder for vilt innenfor planområdet eller i nærheten ved Jeksla. Elva med tilhørende

udyrkede vegetasjonssone har allikevel generelt funksjon som spredningsvei for eksempelvis insekter, fugl og amfibier og har en sammenbindende funksjon i landskapet til tross for at jernbane og veier krysser flere steder.

Oppsummering/vurdering

Det er kun en mindre del av planarealet som er registrert som prioritert naturtype. Det øvrige arealet har ingen spesielle verdier for biologisk mangfold utover vanlig "hverdagsnatur". En naturtype er ikke automatisk fredet, men det blir en avveining av hensyn som må gjøres av utbygger og besluttede myndighet. Naturtypen ravedal er rødlistet som sårbar (VU) (Lindgaard og Henriksen 2011) og har fra forvaltningens side derfor fått økt oppmerksomhet.

Planområdet berører en liten del av en større lokalitet med ravelandskap. Jo lenger unna man holder seg elveløpet Jeksla og bevarer mest mulig av ravesidene og unngår å påvirke de hydrologiske prosessene i området, jo mindre er den negative påvirkningen av landskapsformasjonen og biologisk mangfold. Området er allerede sterkt påvirket av diverse hogst og jernbanelinjer som avskjærer raven på tvers med 400 meters avstand. Men for landskapsformen og naturtypen ravedal vil gjentatte små (isolert sett ubetydelige utbygginger) over et lengre tidsperspektiv bety at større verdier for naturtyper og biomangfold tapes på sikt.

Referanser

Lindgaard, A. og Henriksen, S. (red.) 2011. Norsk rødliste for naturtyper 2011. Artsdatabanken, Trondheim.

Erikstad, L. 2013. Ravedal. (Forslag til faktaark). Direktoratet for naturforvaltning. Trondheim

Artskart aksessert 18.11.2013. <http://artskart.artsdatabanken.no/default.aspx>

Naturbase aksessert 18.11.2013.

<http://geocortex.dirnat.no/silverlightviewer/?Viewer=Naturbase>

Vedlegg

Figur 1. Deler av planområdet ved Hval. Gul stiplede linje er omtrentlig tegnet grense for planområdet. Grønn heltrukket linje er grense for viktig naturtype ravedal.

Foto: Arne Endre Laugsand. Jeksla er en sideelv til Leira og dette er del av et opprinnelig stort ravinlandskap.

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Ravinedal

Utforming:

Mosaikk:

Feltsjekk: 19.11.2013 (siste)

Beskrivelse

Innledning: Lokaliteten er nykartlagt av BioFokus ved Arne E. Laugsand den 19.11.2013 i forbindelse med undersøkelse av potensial for biologisk mangfold og kartlegging av naturtyper på areal som er under regulering til boligområde. Lokaliteten er vurdert etter forslag til faktaark for naturtypen ravinedal i kommende revisjon av DN-håndbok 13 (Erikstad 2013). Ravinlandskapet fortsetter videre sørover, men det avgrenses ikke her, da mer generell naturtypekartlegging ikke ligger innenfor rammen av oppdraget. Det er altså sannsynlig at lokaliteten kan utvides videre sørover. Østre deler av lokaliteten er kun vurdert fra flyfoto.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger rett sør for der jernbanelinjer møtes ved Hval i Sørum kommune, Akershus. Elva Jeksla, en sideelv til Leira, har her gravd ut raviner i marin leire.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dette er ravinedal med rygger og sidegreiner. Det er i øyeblikket ikke særlig med rasdynamikk med åpne leirflater og lignende, men Jeksla kan grav videre her.

Artsmangfold: Lokaliteten er sterkt påvirket av ferskere hogstinggrep og det er mye ensjiktet plantet granskog i området, dette gir lavt potensial for interessant arts mangfold, knyttet til vegetasjonstyper og det ble ikke brukt tid på artsinventering. Men det er et visst potensial for spesielle mosearter som lever på marin leire i raviner. Den udyrkede vegetasjonssonen langs Jeksla kan fungere som spredningsvei for eksempel insekter og amfibier.

Bruk, tilstand og påvirkning: Som nevnt diverse hogstinggrep. Jernbanelinjen skjærer to steder over Jeksla og i forbindelse med krysningene er Jeksla lagt i rør. I sør avgrenses foreløpig mot større bilvei.

Del av helhetlig landskap: Langs leira er det mange rester av et opprinnelig stort ravinlandskap, og denne lokaliteten er en del av dette systemet.

Verdivurdering: Verdivurderte parametere: Størrelse; hver forgreining ca 1 km gir middels verdi. Utforming; i deler av lokaliteten er det bratte ravinesider og dybde på over 15 meter og dette gir høy verdi. Det er ikke kjent rødlistearter fra lokaliteten (men det kan forekomme), dette gir lav verdi. Lokaliteten er del av et ravinlandskap og dette gir høy verdi. Totalt sett skulle dette tilsi at lokaliteten får verdien svært viktig (A), men graden av påvirkning i lokaliteten og totalinntrykket sammenlignet med kartleggers erfaring med naturtypen tilsier at lokaliteten bør verdisettes til viktig (B). Videre kartlegging i området og når forslaget til faktaark er ferdig utformet og innarbeidet, kan gjøre at verdien bør justeres i den ene eller andre retningen senere.

Skjøtsel og hensyn: For biologisk mangfold er det best om lokaliteten får utvikle seg fritt uten hogstinggrep eller massedeponeringer.

Litteratur

Erikstad, L. 2013. Ravinedal (Faktaark for naturtype. Upublisert). Direktoratet for naturforvaltning. Trondheim.

BioFokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. BioFokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. BioFokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdsetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. BioFokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir to digitale rapportserier som heter BioFokus-rapport og BioFokus notat,
<http://biolitt.biofokus.no/rapporter/rapport.htm>
<http://biolitt.biofokus.no/rapporter/notat.htm>